

ARDAHAN'IN NEYİ EKSİK?

Ardahanlılar'a soracağınız "Ardahan'ın neyi eksik" sorusuna verilecek yanıtları toplamaya kalkarsanız, birbirinden çok farklı yüzlerce yanıt karşısında şaşkına döneceğinize emin olabilirsiniz. Bu sorunun yanıtları arasındaki ayrımlar ve çeşitlilik de, Ardahan'ın en büyük sorununa işaret edecektir zaten: *Bilinçli Kamuoyu Yoksunluğu...*

İlk bakışta Ardahan'da eksik olanlar, biraz iş kaynaklarının kısıtlılığı, biraz sağlık hizmeti eksikliği, biraz eğitim düzeyinin yetersizliği, biraz sosyal olanakların azlığı, biraz hayvan, et, süt, bal fiyatlarının düşüklüğüymüş gibi görünür belki... Ama tüm bunlardan daha önemlisi, sistemli tartışmalardan uzak kalışımız ve kendi gerçekliğimizle örtüşen çözüm yolları konusunda somutça kafa yoramayışımdır.

Belli kalıpların, kopyalanmış söylemlerin ardından koşup durur yıllardır Ardahanlı.

İşsizlik mi var? Gelsin sanayici, fabrika yapsın, millet iş bulsun. Eğitim mi yeterli değil? Üniversite açalım, orta öğretime üç beş yüz kadro daha alalım; seçme eğitimcileri yığalım...

Yıllardır art arda toplantılar yapılır, Ardahanlı işadamları, sanayiciler, aydınlar Ardahan için kollarını sıvamaya, yatırım yapmaya çağılır.

Ardahan'da bugün için üzerinde bir çözüm yoluymuş, kurtuluşmuş gibi kafa patlatılan, nutuk atılan şeylere bakıldığında, Türkiye'nin II. Dünya Savaşı sonrasında saplandığı bir yanlışın yerel boyutta yinelenmek istenmesinden öte bir şey yapılmadığını görebilmek hiç de zor değildir. Kendi kaynaklarının ayırımında olmadan, kendini geriye götürecek, ucuza sömürttürecektir, elindekini de yitirmesine neden olacak düzmece çözümlerin ardındayız.

Kendimi bildim bileli, ülke olarak bir sanayileşme şarkısıdır tutturmuş gidiyoruz. Batı'nın zehir saçan, çevreyi kirleten, doğal dengemizi sarsan uyduruk fabrikalarını yığdık başımıza. Art arda işçi ölümlerinin artık haber değeri bile taşıyamaz olduğu insanlık dışı çalışma koşullarını ekmek kapısı olarak bildik. Dünyanın en güzel, en verimli tarım alanlarını betona tenekeye boğduk. Billur sulu Nilüfer çaylarımızı zehir akıtan kanalizasyonlara dönüştürdük.

Sıra geldi Ardahan'ın güzelliklerine, geçim kaynaklarına, geleceğine...

İlk adımlarımızı da attık. Binlerce büyükbaş hayvanı besleyecek on binlerce dönümlük verimli çayır alanlarımızı, dünyanın en güzel çam ormanlarını su altında bırakacak barajların yapılma kararına izleyici kaldık, üç kuruş kamulaştırma bedeli alacağız diye şapkamızı açıp alkışlamaya koştuk.

Sevgili Ardahanlılar, Ardahan'ın önceliği, doğal kaynaklarının korunması, bu kaynakların kullanımıyla elde edilen ürünlerin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi olmalıdır. Ardahan ve yöresi, geleceğin en önemli doğal ürünü olan su kaynaklarının üzerinde oturmaktadır. Ardahan kır çiçeği çeşitliliği ve verimliliği bakımından eşsiz bir doğaya sahiptir. Ardahan, dünyanın en üretken ve özel yetenekli Kafkas arısı türüne vatan olmuştur. Ardahan'ın hayvancılığı bu dünyanın en lezzetli, en doğal ürünlerinin elde edilebileceği zengin kır çiçeği ortamında sürdürülmektedir.

Bu bağlamda, *Ardahan'ın bir türlü ayırımına varamadığımız ilk ve en önemli yoksunluğu üretici örgütsüzlüğüdür*. Tarımda teknoloji kullanımındaki yetersizlik ise üreticiyi daha çaresiz kılmakta, pazarlama olanaklarını da sınırlamaktadır. İlk eksiklik giderildiğinde, ikincisi de kendiliğinden çözülecek, örgütlü üretici gücü tarımda çağdaş olanakları kullanmayı da başaracaktır.

Ardahan'da üretici örgütsüzlüğünün bir diğer yanı da, var olan örgütlerin üretici ile bağlarının yetersizliğidir. V. Dursun Akçam Kültür Sanat Günleri sırasında bilim adamları ile Ardahanlı üretici örgüt sözcülerini bir araya getirelim, şapkalarımızı önümüze koyup sorunlarımızı tartışalım istedik. Üç beş kendiliğinden gelmiş üretici

dışında kimse yoktu salonda. Etkinlik sırasında sunulan ve tartışılan oldukça önemli bilimsel araştırmaların bir ayağı havada kalmış oldu. Üretici örgütlerinin yöneticileri, somut tartışmalar ve mücadele olanakları çevresinde kendi tabanlarıyla daha sıkı ilişkiler kurmanın yolunu bulmalı, katılımcılık yaşama geçirilmelidir.

Ardahanlı aydınlarımızın bir diğer rahatsızlığı, soyut siyaseti güncel somut gerçeklerin önüne çıkarmalarıdır. Gereksiz ve yöreye yararı olmayacak kısır tartışmalar körüklenmektedir. Yine aynı etkinlikte, arıcılıkla ilgili oturum sırasında, Kafkas arı türünün korunması için önlem alınmasını içeren konuşmalar sürerken gazeteci dostumuz Fakir Yılmaz'ın bu önlemi bir "yasakçılık" olarak yorumlaması ve "yasakçılıkla bir yere varamazsınız" şeklindeki vurgusu yaşamımıza hangi gözle baktığımızı da işaret etmekteydi sanki. Kafkas arı ırkının korunması, yalnızca yöremizin geleceği açısından değil, dünyadaki ekolojik dengenin korunması, doğal yaşamın sürekliliğinin sağlanması açısından da anlamlı bir önlemdir. Benzer şekilde, Ardahan'a dışarıdan koyun sürüsü getirilmesinin önüne geçilmesi ve koyuncululuğun gönüllü katılımı azaltılmasının sağlanması da tüm insanlık geleceğini ilgilendirmektedir. En başta, koyun ve keçi, çiçeği köküyle birlikte çekip kopardığından otladığa zarar vermekte, ayrıca ağaç türlerinin gelişmesine de engel olmaktadır. Ardahan'ın ana geçim kaynağı büyükbaş hayvancılık olarak yeğlenmeli ve seçimler bu doğrultuda belirlenmelidir.

Koyuncululuğun azalmasıyla birlikte Ardahan kırlarındaki ağaç örtüsü gelişimi de bugün açıkça görülmektedir. Sevgili dostum Kemal Gültekin'in Süzgeç gazetesinde verdiğimiz ve hakkımızda birçok dava açılmasına neden olmuş savaşımın bugün belli bir kamuoyu oluşturmuş olduğunu görmek sevindiricidir.

Gazeteci dostumuz Fakir Yılmaz'da örneğini gördüğümüz demokrasi ve serbestlik anlayışı değil midir bizleri birçok olanağımızdan yoksun bırakan, elimizdeki de uçup gitmesine neden olan? Çocukluk yıllarımın Ardahan'ı o tarihi taş yapılarıyla bugüne taşınabilmiş olsaydı, doğal yapısının da katılımıyla Ardahan bir turizm merkezi olabilecekti büyük olasılıkla.

Genel cerrah olarak uzun yıllar çalıştığım Karabük'e komşu Safranbolu, yetmişli yıllarda kimsenin adını bile bilmediği bir kasaba iken, bugün değil Türkiye'de, dünyada ün yapmış bir turizm merkezi durumuna gelmiştir; yalnızca tarihi evlerini korumayı başararak... Ardahan'ın doğa yapısı da göz önünde alındığında, tarihi doku korunabilmiş olsaydı Safranbolu'ya göre çok daha büyük bir çekim merkezi olabileceği çok açıktır. Ne yazık ki, o müthiş "demokrasi ve serbestlik" anlayışı ile taş yapılarımızı yıkıp yerine eğri büğrü apartman bozuntuları kondurduk. Geleceğimizi kendi ellerimizle yıktık.

Sözün kısası, öncelikle elimizdeki değerleri iyi tanımalıyız.

Ardahanlı üretici bir an önce örgütlenip kendi geleceğini kendi elleriyle kurmanın yollarını aramalıdır. Ardahan köylüsü, mal otarmanın, inek sağmanın, dünyanın en güzel çeçil peynirlerini yapmanın, hilesiz hurdasız bal üretmenin, devlet kapısında kadro bulup "sallabaşını-al maaşını" işinde çalışmaktan daha değerli ve anlamlı bir iş kapısı olduğunun artık ayırımına varmalıdır. Ardahanlı aydınlara düşen de bu somut adımlar doğrultusunda tartışmalar açmak, tarımda teknolojinin kullanımını sağlamak, pazarlama olanaklarını arttırmak doğrultusunda çalışmak olmalıdır.

Soruyorum dostlar, Avusturya'nın, İsviçre'nin, Hollanda'nın hangi sanayisi var?

alperakcam@gmail.com